

Тема пројекта:
„Кликом до културног наслеђа“

Када кажемо „наслеђе“, мислимо на прошлост. Наслеђе је део и садашњости у којој живимо и будућности коју градимо.

Зато је важно да истражимо, забележимо и сачувамо културно наслеђе.

Технологија може бити наш вредан помоћник у том послу.

Културна баштина Србије доскоро је била недоступна грађанима углавном само у оквиру музејских поставки.

Због тога је Министарство културе и информисања,

уз стратешку подршку компаније **Microsoft Srbija**, реализовало пројекат

„Претраживач културног наслеђа“. Овај пројекат настао је с циљем да се најширој јавној тип представе дигитализовани фондови и обезбеде информације о

културном наслеђу које се чува у библиотекама, музејима, архивама, галеријама и заводима за заштиту споменика.

Питања:

1. Шта све подразумевамо под културним наслеђем?
2. Зашто је важно препознати и чувати културно наслеђе?
3. Како се дели културно наслеђе?
4. Шта је то нематеријално, а шта материјално наслеђе?
5. Како се даље дели материјално наслеђе?
6. Чим се бави Републички завод за заштиту споменика културе у Србији?
7. Напиши по 2-3 реченице и убацислику следећих непокретних културних добара:
 - Споменички комплекс Стари Раса манастиром Сопоћани
 - Манастир Студеница
 - Манастир Грачаница и Пећка патријаршија
 - Археолошко налазиште Гамзиград-Ромулијана
8. Дали Мирослављевојеванђеље представља део културног наслеђа Србије? Објасни зашто.
9. Шта чини нематеријално културно наслеђе?
10. Напиши по 2-3 реченице и убацислику о:
 - Крсној слави

- Народнојигри – коло
- Певањуузгусле
- Пиротскомкачкаваљу

11. Шта чини природно наслеђе Србије? Наброј.

Одговори:

1. Културна баштина, културно наслеђе или културно добро, подразумева добра која су наслеђена од претходних генерација или која настају у садашњости, а имају специфичну вредност за људе и треба да буду сачувана за будуће генерације.
2. Културно наслеђе је веома важно зато што је то креирање наше садашњости, наше будућности и преношење новим генерацијама.
3. Културно наслеђе се дели на материјално и нематеријално.
4. Нематеријална наслеђа су: специјалитети, народне ношње, накит, инструменти, а материјално наслеђе је оно које можемо додирнути, зграде, документа, књиге, споменици...

5. Материјално наслеђе се дели на покретно и непокретно.

У материјалну културну баштину спадају:

- Изузетне грађевине (сакралне или световне)
- Споменици
- Материјална уметничка дела

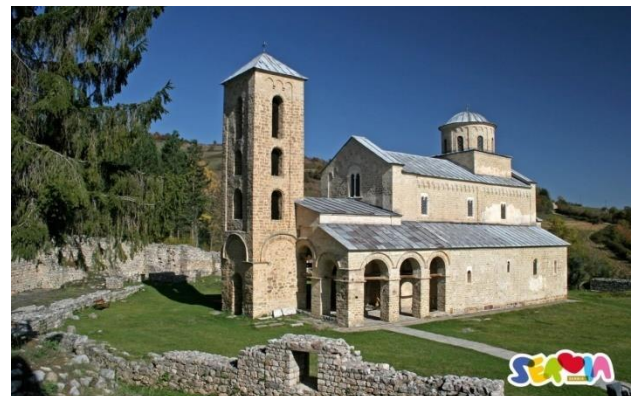
У нематеријалну културну баштину спадају:

- Нематеријална уметничка дела (музика)
- Усмена предања
- Начин живота
- Традиција...

6. Републички завод за заштиту споменика културе евидентира, истражује и презентује наслеђе од најстаријих праисториских и античких споменика.

7. Стари Рас је српски средњовековни град и средишња престоница српске средњовековне државе Рашке. Налази се на 11 km западно од Новог Пазара. Као споменик културе од изузетног значаја, тврђава Рас припада комплексу споменика у који се поред саме Градине са предграђем убрајају и градина у Постењу и стара црква у Напрењу, заједно са оближњом епископском црквом Свети Апостола Петра и Павла и намастир Сопоћани. Споменички комплекс заједно са намастиром Сопоћани од 1979. Године налази се на УНЕСКО-вој листи светске баштине.

Намастир Студеница је мушки намастир српске православне цркве. Основао га је 1186. Године српски жупан Стефан Немања. Године 1206. на месту игумана долази принц Растко-у монаштву

први архиепископ српски, Свети Сава-и под његовим старатељством Студеница постаје ултурно, уметничко, болничко и духовно средиште српске државе.

Намастир Грачаница је српски православни намастир који се налази у Грачаници, удаљеној 10km од Приштине. Припада Рашко-призренској епархији, у саставу Српске православне цркве. На месту старијег намастира, првобитног седишта Липљанске епископије, српски краљ Стефан Урош II Милутин (1282-1321) је око 1315. године саградио нови храм посвећен Успењу Пресвете Богородице.

Пећка патријаршија је историографски назив за Српску патријаршију, односно Српску православну цркву у периоду од 1346. до 1766. године. Као помесна црква имала је степен патријаршије и својство аутокефалности. Седиште је било у Пећком намастиру, а основни наслов поглавара је гласио: архиепископ пећки и патријарх српски.

Гамзиград је археолошко налазиште близу Зајачара у источној Србији античке римске царске палате Фелих Ромулијане које се од 29.6.2007 налази на УНЕСКО-вој листи светске баштине. Гамзиград је представљао резиденцију римског цара Гаја Валерија Максимелијана Галерија.

8. Мирослављево јеванђеље представља део културног наслеђа Србије, јер је то један од најзначајнијих ћириличких споменика српске и јужнословенске, односно српско-словенске писмености из 12. века.

9. Нематеријално културно наслеђе чине: специјалитети, народне ношње, песме, накити, кола...

10. Крсна слава је српски народно-црквени обичај и после Васкрса и Божића, 3. Је најважнији породични празник, увек повезан са даном одређеног хришћанског светитеља. Моја крсна слава је 8.11. Митровдан.

Коло је врста колективне народне игре. Као део извођачких уметности присутно на територији целе Србије, а поред српског православног становништва, које га сматра обележјем националног идентитета, изводе га и друге етничке заједнице.

Певањем уз гусле је извођачка уметност која обухвата солистичко певање народних епских песама у десетерцу које певач изводи пратећи се на гуслама, једножичном гудачком инструменту.

Пиротски качкаваљ је млечни пројзвод који се на специфичан начин проиводи у околини Пирота у Србији, пиротски качкаваљ је створила стара планина и 1000 оваца које су проводиле месеце на богатим травнатим пачњацама. Данас је овај производ прави бренд, производ традиционалног квалитета и укуса.

11. Природна наслеђа Србије чине: национални паркови-паркови природе, општи специјални резервати природе, споменици природе, предели изузетних одлика, заштићена станишта.

За потребе туризма и образовања процес дигитализације је врло битна ствар. Србија у просеку, на сваком квадратном километру има по неко културно добро. За сада најтреженији појмови на претраживачу везани су за династије Карађорђевић и Обреновић и за уметнике као што су Сава Шумановић и Паја Јовановић.

Званичну веб страницу Претраживача културног наслеђа можете посетити на www.kultura.rs ili [www.култура.срб](http://www.kultura.rs)

У Великом Поповићу
16.3.2025.

Јана Добросављевић
О.Ш. „Стеван Синђелић“
